

Jonathan Coe

Expo '58

Traducere din limba engleză și note
de Nadine Vlădescu și Sanda Watt

POLIROM
2014

Colecția BIBLIOTECA POLIROM este coordonată de Bogdan-Alexandru Stănescu.

Jonathan Coe, *Expo 58*

Copyright © Jonathan Coe, 2013
All rights reserved

© 2014 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba română

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Pe copertă: Delius, Expo '58, 2010

www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1,
sector 4, 040031, O.P. 53, C.P. 15-728

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

COE, JONATHAN

Expo '58 / Jonathan Coe; trad. din lb. engl. și note de Nadine Vlădescu
și Sanda Watt. – Iași: Polirom, 2014

ISBN print: 978-973-46-3896-3

ISBN ePub: 978-973-46-4500-8

ISBN PDF: 978-973-46-4501-5

I. Vlădescu, Nadine (trad.)

II. Watt, Sanda (trad.)

821.111-31 = 135.1

Printed in ROMANIA

Cuprins

Toți suntem entuziasmați de Bruxelles	9
Ce-a fost a fost	25
Trăim vremuri moderne.....	35
Să ne facem o idee.....	45
<i>Welkom terug</i>	54
Un ins cam ciudat	63
Plasturii pentru bătătuiri Calloway.....	72
Motel Expo	83
Britanicii fac parte din Europa.....	91
Ne ocupăm cu informațiile	98
Eu iubesc pe cine-mi place	114
Fata din Wisconsin	125
Stimulente artificiale	139
Wilkins.....	148
Un necaz cât casa	161
În separeu	176
Necazul cu fericirea.....	187
Tooting Common.....	194
Prea multe statistici!	207
<i>Pastorale d'été</i>	214
Excelentă treabă, Foley!.....	236
Ca o prințesă	240
Cel mai ușor lucru din lume.....	251
S-a terminat demult	258
Neliniște	266
<i>Hollahi hollaho</i>	283
<i>Muļumiri</i>	297

— Wilkins?

— Wilkins.

Preț de câteva secunde Thomas și recepționarul se uitară lung, în tăcere, unul la altul. Erau multe întrebări pe care Thomas ar fi vrut să i le pună, dar bănuia că n-ar fi fost decât o pierdere de vreme.

— V-ați simțit bine la noi? îl întrebă recepționarul.

— Da. Da, a fost... foarte confortabil.

— *Bien*.

Bărbatul mai mușcă o dată din sandvici și se retrase. Thomas se întoarse și ieși în stradă.

Pe parcursul ultimelor săptămâni vizitase de foarte puține ori centrul Bruxelles-ului, unde părea să se afle acum. Nu recunoștea deloc împrejurimile. După ce merse vreo sută de metri, ieși într-un bulevard larg, cu magazine și cafenele și cu un trafic intens în ambele sensuri. Soarele nu prea strălucea – de fapt de-abia dacă răzbătea prin perdeaua de nori cenușii –, dar era suficient de puternic pentru ca Thomas să tresară și să închidă ochii. Uitându-se în depărtare, văzu ceea ce părea a fi o stație de taxiuri și se îndreptă grăbit înspre ea. Îi spuse taximetristului să-l ducă la Motel Expo din Wemmel.

Călătoria cu taxiul îi agravă și mai tare durerea de cap și starea de greață. De-abia izbuti să coboare din mașină și să numere bancnotele ca să achite costul cursei. Odată ce mașina plecă, se furișă pe lângă figura plictisită și neatentă a sosiei lui Iosif Stalin din ghereta de la intrare și o luă pe cărarea bine-cunoscută, întorcându-se la căminul lui temporar. Pe când își croia drum cu grijă printre șirurile de cabine din zgură compactată, trebui să se oprească de două ori și să se rezeme de un zid, ca să-și recapete forțele și să aștepte să-i treacă amețeala. După ce încercă de câteva ori, bătând, reuși în fine să învârtă și cheia în broască.

Thomas sperase că dacă se întorcea în după-amiaza aceea în cabina lui, o să revină la o stare cât de cât normală. Dar imediat ce pătrunse înăuntru, descoperi ceva mult mai tulburător

decât tot ce trăise în acea zi, care fusese și-așa plină de evenimente tulburătoare.

Primul semn că aici ceva nu era în regulă se ivi atunci când se duse la baie, ca să-și bage capul din nou sub apă. Observă că periuța de dinți a lui Tony dispăruse. La fel și pasta lui de dinți (sortimentul acela nou, în dungi), lama și spuma de ras – de fapt toată trusa lui de toaletă. Repezindu-se înapoi în dormitor, Thomas deschise dintr-o smucitură ușa de la șifonier și descoperi că jumătatea în care se aflaseră lucrurile lui Tony era goală. Cămășile, cravatele, sacourile, lenjeria intimă – toate dispăruseră. Se uită sub pat, unde își ținea Tony valizele. Și acestea dispăruseră.

Thomas se așeză pe patul lui și-și trecu nervos o mână prin păr. Își dădu seama că tremura și că respira mult prea greu. Aici se întâmpla ceva straniu și lui nu-i plăcea ce vedea și nici ce simțea. Absolut deloc.

Se auzi o bătaie în ușă, care apoi se deschise (Thomas o lăsase întredeschisă). Și în cadrul ei se ivi cea mai recentă dintre surprizele acelei zile.

— Anneke! spuse el. Ce cauți aici?

— Bărbatul de la poartă mi-a spus numărul cabinei tale, îi explică tânăra. M-am gândit să trec pe la tine înainte de a începe lucrul.

— Dar de ce?

— Am vrut să văd dacă te simți bine. Mi-am făcut griji pentru tine.

Tânăra pătrunse câțiva pași în încăpere. Thomas își dădu seama că nu avea unde să se așeze. Dădu la o parte stânjenit grămada de rufe murdare care ocupau singurul scaun din cameră: un obiect de lemn simplu și inconfortabil, deloc potrivit pentru relaxare sau pentru musafiri.

— Ia loc, te rog, spuse el, arătând înspre pat.

Anneke se așeză acolo, zâmbind ușor, ca pentru sine, în timp ce el se cocoță stingher pe un colț de scaun.

— Așa deci, spuse ea, uitându-se în jur cu același zâmbet pe chip și savurând în mod evident noutatea situației. Acum îmi dau seama de ce tu și Tony ați ajuns să vă cunoașteți atât de bine într-un timp atât de scurt. E foarte... intim. Ce se întâmplă când unul dintre voi dorește să-și aducă vreo cucerire romantică aici?

— Dar tocmai asta e ideea, spuse Thomas. Adică vreau să spun că nu, nu asta e ideea... Ideea e că Tony pare să se fi făcut nevăzut. Nici unul din lucrurile lui nu mai e aici.

— Nevăzut?

— Dispărut. *Disparu*.

Anneke rămase pe gânduri.

— Poate că s-a dus la serviciu...?

— Cu tot cu periuța de dinți? Cu toate hainele? Și cu două valize?

— Asta e foarte ciudat, admise ea, încruntându-se.

— Uite ce e... Ce anume s-a întâmplat noaptea trecută?

— Cu tine? Sau cu Tony?

— Cu amândoi. În primul rând cu mine, cred.

— Păi...

Se aplecă în față și-l privi în ochi. Avea o privire plină de îngrijorare și afecțiune, care îl emoționează foarte tare, deși nu-și dădu seama de asta sau nu reflectă asupra acestui lucru decât mult mai târziu.

— Cred... am avut impresia că... erai foarte beat.

— Evident. Am făcut ceva îngrozitor, cum ar fi să mă urc pe masă și să dansez pe acorduri de balalaică sau ceva de genul ăsta?

— Nici pomeneală. Ai adormit. Cu capul în poala mea. Ai fost chiar drăgălaș, trebuie să recunosc. Toată lumea a crezut asta, nu doar eu.

— Toată lumea?

— Da. Tony și domnișoara Parker și domnul Cerski și domnul Carter.

— Carter? Era și el acolo?

— Da, era. Nu-ți aduci aminte că a venit la noi la masă? De fapt el a fost cel care a început să se îngrijoreze atunci când n-am mai putut să te trezim.

Anneke îi povesti că domnul Cerski și domnul Carter reușiseră în cele din urmă să-l scoată în stradă, pe jumătate purtându-l pe brațe, pe jumătate târându-l. Apoi domnul Carter chemase un taxi și plecase cu Thomas – probabil înspre hotel –, în timp ce domnul Cerski se întorsese în pub la scurt timp după aceea.

— După toate astea, continuă ea, am început să mă simt foarte obosită. Și, cum tu plecaseși, nu prea mai voiam să stau acolo. Urma să-mi petrec noaptea într-un han din Laeken, unde mai stau unele dintre însoțitoare. Așa că Tony, domnișoara Parker și domnul Cerski m-au însoțit până acolo. Erau foarte gălăgioși și foarte veseli. Au cântat tot timpul. Cântece de-ale copiilor din tabăra pionierească de la Artek, așa a spus domnul Cerski. Și-apoi, după ce m-au condus până la ușă, mi-au urat cu toții noapte bună, după care Tony i-a spus domnului Cerski „Vino, trebuie să-ți arătăm schițele alea”. Și-au plecat în noapte. Toți trei.

Thomas se uită îngrozit la ea.

— Schițe? Ce schițe?

— N-am nici cea mai vagă idee. Credeam că, poate, știi tu.

Thomas își trecu din nou mâna prin păr. Putea fi chiar atât de grav pe cât părea?

— Stai puțin! spuse el. Mai înainte vorbiseră *într-adevăr* despre niște schițe. Prietena lui Emily e creatoare de modă. Încercau să-l convingă pe Andrei să publice câteva din modelele ei în ziarul lui.

— Serious? spuse Anneke. Cât am stat eu acolo, au părut să vorbească numai și numai despre mașina aia. Cea la care lucrează Tony.

Thomas reflectă la spusele ei. Era adevărat. Încercă să-și amintească din nou detaliile conversației din seara de dinainte,

dar totul era mult prea confuz. *De ce* îi permisesese lui Andrei să-l umfle cu atâta băutură? Ar fi trebuit să știe când să se oprească. Încă îl mai durea capul, iar gândurile îi erau confuze. Avea nevoie de o cafea, o cafea tare.

Anneke îl privea în continuare cu niște ochi plini de înțelegere. Se uitară câteva clipe unul la altul. Probabil că soarele se chinuia să răzbată printre nori, pentru că părul și fața fetei fură iluminate în treacăt de o rază mai intensă, care se strecură fugar în cabină prin lucarna acoperișului. Era atât de frumoasă! Thomas ar fi vrut să se întindă spre ea și s-o sărute.

— Ar fi cazul să mergem, spuse el.

— Da. Sunt așteptată la serviciu.

— Eu o să mă opresc la pavilionul britanic și-o să fac niște investigații. Ar trebui să existe o explicație perfect rațională pentru toate astea.

Dar încrederea lui Thomas n-avea nici un fundament. Când ajunse la pavilionul britanic, descoperi ceva și mai alarmant. Unul dintre exponate lipsea.

— Mă scuzați, îi spuse el unuia dintre curatorii asistenți cu o voce tremurândă, pe care nu și-o putea controla, dar... unde a dispărut? Mașina ZETA?

— A fost luată azi-dimineață, spuse asistentul.

— Luată? La ordinele cui?

— Ale domnului Buttress, domnule. A venit și-a supravegheat el însuși procesul. El și încă doi băieți au demontat-o și au urcat-o într-o camionetă.

— Și după asta? Unde au dus-o?

— N-aș putea să vă spun, domnule. Nu-i așa că lasă un mare gol? Va trebui să-l umplem cu altceva. Se pare că există un tip nou de computer de mari dimensiuni, care urmează să ne sosească într-o zi sau două.

În timp ce mintea lui analiza toate implicațiile acestei povești, Thomas îi mulțumi și, înconjurând lacul ornamental, se grăbi să ajungă la Britannia. Dădu scurt din cap în semn de salut spre domnul Rossiter, își făcu loc prin mulțimea de

clienți și se strecură în spatele barului. Îi ceru lui Shirley să-i facă o cafea dublă de îndată ce are o clipă liberă și se duse glonț la telefon.

— Cu domnul Carter, vă rog, spuse el după ce formă numărul Consiliului Britanic de la Bruxelles. Numele meu este Foley. Spuneți-i, vă rog, că e o problemă foarte urgentă.

Nu după mult timp, zumzetul vesel și reconfortant al vocii domnului Carter se auzi pe fir:

— Bună ziua, Foley. Ai revenit pe tărâmul celor vii?

— Da, aproape. În mare parte datorită ție, din câte se pare.

— Nu-ți face griji, bătrâne. Ține de slujba mea. Data viitoare însă poate ar fi mai bine s-o iei mai moale cu sucul ăla de cartofi. Chestia aia e mortală. Apropo, hotelul cum a fost? Scuză-mă că nu te-am dus într-un hogoac de lux. A fost totul în regulă cu nota de plată?

— Da, totul era plătit. Pe numele de Wilkins, oricine o mai fi și ăsta.

Domnul Carter nu făcu nici un comentariu. Din tăcerea lui nu se putea înțelege dacă numele de Wilkins îi spunea sau nu ceva.

— Ei, oricum, primește mulțumirile mele eterne, oricum se va fi rezolvat treaba. Dar nu de asta te-am sunat de fapt. Ascultă, Carter, azi s-au întâmplat niște lucruri dubioase. (Se uită în jur, dar nimeni nu părea să-l asculte, în afară de Shirley, care zăbovea lângă cotul lui, cu cafeaua în mână.) Tony... Tony Buttress... a dispărut. S-a făcut nevăzut. Și-a strâns toate lucrurile și a șters-o fără să lase nici un bilet. Și, mai rău de-atât (Thomas coborî și mai mult vocea) ...*a dispărut și mașina.*

La capătul firului urmă un alt moment lung de tăcere.

— Nu prea înțeleg ce vrei să spui, bătrâne.

— Mașina. Mașina ZETA.

— Ei, cum să dispară?